

J. A. Hollon palkinnon ehdokkaat 2022

Laura Lahdensuu, Tuomas Parsio ja Erika Ruonakoski

Martina Reuterin toimittaman teoksen *Miesvaltaa murtamassa. Varhaisten feministien filosofisia kirjoituksia (Gaudeamus)* suomennoksesta. Useita alkuteoksia.

Tieteen ja filosofian historia on pitkään ollut miesten historiaa, ja naisten merkittävä työ monilla aloilla on jäänyt näkymättömiin aina viime vuosiin saakka. Martina Reuterin toimittama valikoima *Miesvaltaa murtamassa* esittelee varhaisimpien feministien kirjoituksia ja seuraa naisen asemasta käydyn keskustelun kehitystä sukupuolten paremmuudesta käydyistä keskustelusta tasavertaisuuteen ja viimein naisen poliittisiin oikeuksiin. Lisäksi teos luo kaiken kaikkiaan kiehtovan kulttuurihistoriallisen katsauksen eri aikakausien filosofiaan ja ajatteluun ja samalla myös retoriikkaan. Tuomas Parsion, Erika Ruonakosken ja Laura Lahdensuun asiantuntevat ja tyylijuuret suomennokset herättävät henkiin menneiden vuosisatojen ajattelijat ja osoittavat lukijalle, kuinka kulloinkin vallinnut ajattelun perinne heijastuu kullekin aikakaudelle ominaiseen kielenkäyttöön ja ilmaisutapoihin.

Heta Rundgren ja Oscar Ortiz-Nieminen

Gloria Anzaldúan teoksen *Rajaseutu / La Frontera. Uuden mestizan kutsu* (Tutkijaliitto) suomennoksesta. Alkuteos on englannin- ja espanjankielinen.

Rajaseutu / La Frontera perustuu Teksasissa Meksikon rajalla syntyneen Gloria Anzaldúan (1932–2004) kokemuksiin chicana-naisena, lesbona, feministinä, aktivistina, tutkijana ja kirjailijana. Anzaldúa esitti rajaseututeoriasia vuonna 1987 ilmestyneessä teoksessaan. Se on yhä hämmästyttävän ajankohtainen näkemys siitä, mitä rajojen ylityksissä tapahtuu niin geopolittisessä, kulttuurisessa, kielellisessä kuin seksuaalisessakin mielessä. Meksikon ja Yhdysvaltojen välimaastoon syntyneen kolmannen tilan ja siellä asuvien chicanojen rodullisia, ideologisia, kulttuurisia ja biologisia rajaseutuja, mestiza-tietoisuutta, hienosti valottava teos innoittaa edelleen feministisen teorian, queer-teorian ja dekolonisaation tutkijoita kaikkialla maailmassa. Myös itse teos ylittää rajoja yhdistämällä samojen kansien väliin luontevasti esseitä, teoriaa, runoutta ja omaelämäkertaa. Myös kieliä on monia, englannin ja espanjan lisäksi alkuperäiskansojen kieliä ja chicano-espanjaa. Teoksen kääntäjät Heta Rundgren ja Oscar Ortiz-Nieminen osoittavat hallitsevansa suvereenisti niiden lisäksi suomen kielen ja kirjallisuuden lajityyppien monet rekisterit.

Tommi Uschanov

Wolfram Eilenbergerin teoksen *Vapauden tuli. Filosofian pelastus synkkinä aikoina 1933–1943* (Siltala) suomennoksesta. Alkuteos on saksankielinen.

Vapauden tuli on teoksena turhankin ajankohtainen – ja ehdottoman ajaton. Värikäs individualististen naisten kavalkadi **Simone de Beauvoir, Hannah Arendt, Simone Weil ja Ayn Rand** havahduttaa uusiin näkökulmiin ja jännittäviin rinnastuksiin paikkaansa maailmassa hakevien filosofien kautta. Elämäntarinat, ajattelu ja aika kohtaavat. Mikstuura on yllättävä ja kirvoittaa poikkeuksellisen paljon ajatuksia.

Tommi Uschanovin suomennos noudattaa suhteellisen näkymättömyyden ideaalia: alkuteoksen materiaali puhukoon puolestaan. Kirjan kieli on elävää ja sujuvaa asiasuomea, alkukieli tai asioiden mutkikkuus eivät lihota tai löysytä lauseita. Uschanov säilyttää hienosti Eilenbergerin teoksen jännitteen, joka syntyy paitsi virke- ja kappaletason kerronnasta myös aikoja, maita ja ihmisiä kerronnallisesti törmäyttävästä rakenteesta. Alkuteoksen kirjoittajan tavoin suomentaja osoittaa oppineisuutensa pysymällä kaukana kateederista. Kääntäjän alaviitteet ovat kuitenkin tarpeen, valaisevia ja täsmällisiä.

Tänä vuonna palkintolautakunnassa ovat:

- kriitikko-tietokirjailija Ville Hänninen, Suomen arvostelijain liitto ry:n nimeämä edustaja,
- suomentaja Tarja Härkönen, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry:n nimeämä edustaja,
- tutkija-tietokirjailija Elina Kahla, Suomen tietokirjailijat ry:n nimeämä edustaja,
- kriitikko Teemu Korpijärvi, Suomen arvostelijain liitto ry:n nimeämä edustaja,
- suomentaja Kari Koski, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry:n nimeämä edustaja.